

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (GAN)

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

آموزش استفاده از وب آو ساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مکالمه روزمره انگلیسی

در آستانه سی‌سالگی در نیشابور بود که حسین جوان نسخه‌ای از دیوان "ابن‌یمین فریومدی" شاعر سده ششم هجری را به دست آورد و حظ حاصل از دیدن نفاست این کتاب، بذر اندیشه ایجاد کتابخانه‌ای پر از کتب خطی را در ذهنش شکوفا کرد. او آن روز شاید خود تصویری از فرجام اندیشه‌اش نداشت اما حال، ۷۸ سال پس از وقف کتابخانه و موزه ملی ملک، کتب، پایان‌نامه‌ها و پروژه‌های تحقیقاتی بسیاری در سایه همین موقوفات به سرانجام می‌رسند و میراث نامیرای ملک، میزبان اهل فرهنگ و هنر است، جایی که اکنون چهار دهه پس از درگذشت واقفش به جایگاهی مهم در میان گنجینه‌های منابع مکتوب در پایتخت رسیده و نهال اندیشه واقفش اکنون درختی تنومند و بالیده است.

حاج حسین آقا ملک، در روز ۱۰ خردادماه ۱۲۵۰ هجری شمسی برابر با ۱۱ ربیع‌الاول سال ۱۲۸۸ هجری قمری در تهران متولد شد. خانواده‌اش آذری‌تبار و مجتهدزاده بودند. پدرش مرحوم حاج محمدکاظم ملک‌التجار از بازرگانان بنام و پدربزرگش آقامحمد مهدی تبریزی، از دوستان نزدیک میرزا تقی‌خان امیرکبیر بود. از آنجا که حاج محمدکاظم، به مدارس جدید با دیده تردید می‌نگریست، حسین را به مدارس دارالشفا و صدر تهران فرستاد تا به تحصیل علوم قدیمه بپردازد و از محضر اساتیدی چون سید محمدعلی مازندرانی، میرشهاب‌الدین تبریزی و میرزا ابوالحسن جلوه، حکیم بزرگ عصر ناصری بهره گیرد. حسین جوان چندی هم دور از چشم پدر به مدرسه فرانسوی آلیانس رفت تا زبان فرانسه را بیاموزد. در آنجا با کسانی چون محمد علی فروغی (ادیب و سیاست‌مدار سالیان بعد) هم دوره شد.

محمد کاظم ملک‌التجار، از راه تجارت و از جانب خرید املاکی وسیع در خراسان، ثروت انبوهی را برای فرزندانش به ارث گذاشت و این اساس ثروت حاج حسین ملک بود. او که دستیاری پدر را در اداره املاک خراسان برعهده داشت، علقه‌های فرهنگی‌اش با دیدن پاره‌ای از نفایس حرم رضوی، وی را در پیمودن مسیرش مصمم‌تر نمود. حاج حسین ملک از سال ۱۳۱۶ خورشیدی، وقف آگاهانه و هوشیارانه سهم ارث پدری،

مُلکِ مَلِک

شادی غفویان *

* سردبیر

Shgh1983@yahoo.com

املاک و داری‌های شصت و شش ساله خود را برای امور فرهنگی، بهداشتی و رفاهی عامه مردم ایران، خصوصاً اهالی خراسان آغاز نمود.

کتابخانه ملک که از حدود سال ۱۲۷۸ شمسی خشت‌های نخست بنایش گذاشته شد، ابتدا در مشهد بود و سپس به خانه پدری ملک در تهران منتقل شد. وی در روز ۶ آبان ۱۳۱۶ این کتابخانه را وقف نمود. بر اساس وقف‌نامه شماره ۷۹۷۶ - ۱۳۱۶/۸/۶ که در دفتر اسناد رسمی شماره ۷۷ حوزه تهران ثبت شد، حسین‌آقا ملک خانه اجدادی خود در بازار بین‌الحریمین تهران را به همراه تمام اثاثیه و کتاب‌های موجود در آن، وقف آستان امام رضا (ع) کرد تا "شعبه‌ای از کتابخانه مقدسه رضویه باشد" و "کافه و عامه افراد ساکنه ایران بدون رعایت ملیت حق استفاده داشته باشند." آنچه وقف شد افزون بر هزاران نسخه خطی نفیس یا چاپ سنگی، شامل فرش‌ها، لوسترها، میلمان و تابلوهای نقاشی بود که حاج حسین به عنوان لوازم و تجملات زندگی شخصی از آن‌ها استفاده می‌کرد. همچنین مجموعه‌های تمبر، سکه، آثار لاک‌ی و تابلوهای نقاشی در میان‌شان دیده می‌شد. این آثار ابتدا کنار کتابخانه به نمایش درآمدند و سپس هسته اولیه موزه ملک را شکل دادند. طبق وقف‌نامه، کتابخانه ملی ملک همه روزه به جز تعطیلات برای استفاده عموم باز است، اما "بیرون دادن و بردن کتاب" ممنوع است و کتاب‌ها باید در محل کتابخانه و طبق آداب مترتب بر آن مطالعه شوند.

حسین‌آقا ملک در پایان وقف‌نامه‌هایش که در اختیار آستان قدس رضوی قرار داده بود و برای اطلاع عموم به چاپ هم رسانده بود، نوشته است که در "این خدمت ناچیز به شهادت قادر متعال و آن امام همام علیه‌السلام، جز خدمت به خلق و ایفای وظیفه و سعادت افراد مملکت نظری نداشته و ندارم. و چون طریق خدمت را منحصرأ در دو چیز تشخیص دادم، ترقی معارف و رعایت حفظ الصحه مردم، بیشتر املاک و مستغلات و اموال خود را به شرحی که در این وقف‌نامه‌ها مندرج و مذکور است، به آستان قدس تقدیم و عواید آن‌ها را قسمتی به کتابخانه ملی ملک واقع در تهران، و قسمتی هم به بیمارستان و بهداری رضوی که واقع در مزرعه حاجی نصیرکه بین مشهد و قوچان است، تخصیص دادم... به تاریخ دوم مهر ماه هزار و سیصد و سی و شش شمسی، ذره بی‌مقدار دربار ولایتمدار، حسین ملک."

عاقبت روز چهارشنبه چهارم مرداد ماه ۱۳۵۱ فرا رسید و حاج حسین ملک در خانه پدری که در آن به دنیا آمده

بود، پس از صد و یک سال عمر پربار، کنار کتابخانه‌اش، واپسین نفس حیات را کشید و درگذشت. پیکرش را به مشهد منتقل و در رواق دارالحفاظ حرم حضرت رضا (ع)، در کنار پدرش دفن کردند.

مرحوم احمد گلچین معانی، شاعر و پژوهشگر مشهدی‌الاصل درباره تاریخ وفات حسین‌آقا ملک سروده است:

از پس صد سال برفت آنکه بود
در صف نیکان جهان، مُنسلک
سال وفات و سنه عمر اوست
بانی خیرات، حسین ملک

کتابخانه و موزه ملی ملک تا سال ۱۳۷۵ در خانه ملک برپا بود. اما وی از آغاز کار، گسترش آن را از نظر دور نداشت و بنای ساختمانی بزرگ‌تر را پیش‌بینی کرد. بنابراین در ۲۹ تیرماه ۱۳۳۳ قطعه زمین بزرگی را در باغ ملی تهران (محل کنونی مؤسسه) برای ساختمان جدید کتابخانه و موزه وقف کرد. احداث ساختمان جدید در زمان حیات حاج حسین ملک ممکن نشد. تا این‌که آستان قدس رضوی طراحی و بنای ساختمان جدید را در سال ۱۳۶۴ آغاز کرد و در ۱۳۷۵ به پایان برد. اکنون موسسه کتابخانه و موزه ملی ملک موسسه‌ای غیردولتی و غیرانتفاعی به شماررفته که همچون سایر موسسات فرهنگی آستان قدس رضوی بر اساس وقف‌نامه زیر نظر مستقیم تولیت آستان قدس رضوی اداره می‌شود. کتابخانه ملی ملک با داشتن ۱۹ هزار عنوان نسخه خطی نادر و نفیس، یکی از شش گنجینه بزرگ نسخ خطی ایران است. از قدیمی‌ترین کتب خطی این کتابخانه باید به کتاب خطی «ثمره بطلمیوس» به تاریخ ۳۷۱ هجری قمری و «فوزالاصغر» از علی‌ابن مسکویه به تاریخ ۴۱۰ هجری قمری اشاره کرد. قرآن‌های خطی بی‌نظیر با جلد‌های مطلا، شاهنامه و خمسه نظامی به خط محمد بن مطهر نیشابوری که برای سلطان بایسنغر نوشته شده، با مینیاتوری که صحنه تقدیم شاهنامه را نشان می‌دهد و سال تحریر آن ۸۳۷ قمری است، از دیگر آثار ماندگار موجود این گنجینه است.

آستان هنر در شماره سیزدهم خود به معرفی و بررسی تعدادی از آثار هنری این گنجینه پرداخته است. شماره پیش‌رو، برگ‌های است از درخت تنومند اندیشه جاودان ملک. بزرگ‌مردی که با جود و خرد در اعتلای سلامت جسم و جان مردم کوشید و با درایت و هوش، میراث خود را، ظل نام حضرت رضا علیه‌السلام ماندگار کرد.

بخشی از نگارگری نگارگری میرزا ابوالحسن غفاری (صنیع الملک)

تصویر علیقلی میرزا نشسته بر صندلی، میرزا عبدالله پیشخدمت باشی در سمت راست او و میرزا اسماعیل منشی کتابدار سمت چپ او ایستاده اند - ابعاد اثر ۳۱،۵×۵۸،۵ - شماره ثبت اثر ۱۳۹۳۰۲۰۰۴۵، از مجموعه هدایای بانو عزملک ملک (سودآور)

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی